

DE DUGGA-BULLS VAN ZIMBABWE

Sven Sels - Foto's: Wolfgang Krause

“Dat moet je zelf beslissen maar ik garandeer je één ding, voor dat geld ga je nooit nog een buffel schieten,” klonk het aan de andere kant van de lijn. Totaal onverwacht had jachtvriend Wolfgang me opgebeld of ik geen zin had om begin november met hem op buffel te jagen in Zimbabwe, een end-of-season-aanbieding, een echte buitenkans zeker nu de dollar zo laag stond. Ik had nog maar net Green Fields of Africa van Ernest Hemmingway gelezen en kon het me al levendig voorstellen: zinderende vlaktes met kuddes zebra's, schichtige gazellen, en 's avonds een whisky bij het kampvuur onder een klare sterrenhemel en dat alles voor een democratische prijs! Er was maar één probleem; de twee eerste weken van november waren al maanden op voorhand aan Karoline beloofd. In de tijd dat we samen waren, was ik al in Duitsland, Canada, Polen, Kroatië, Slovenië en Corsica gaan jagen, maar een echte vakantie met ons tweeën was er nog niet van gekomen. Er zat dan ook niet veel anders op dan met pijn in het hart het aanbod van Wolfgang af te slaan.

De buffel liet me echter niet los en hield me twee nachten uit mijn slaap. En, om een lang verhaal kort te maken, Karoline besefte ook maar al te goed hoezeer ik mijn zinnen op Afrika had gezet en wou me dat plezier niet ontzeggen.

Keer na keer zie ik het hele gebeuren opnieuw als een film aan me voorbijgaan: op het schot tekent de buffel, draait zich om en komt op ons afgestormd, gevolgd door de andere stieren.

DE KENNISMAKING

Bij aankomst op de luchthaven van Harare worden we verwelkomd door reuzengrote portretten van president Mugabe. Bagage in de pick-up en we rijden richting noorden over de weg die ooit Cairo met de Kaap had moeten verbinden. Tijdens de drie uur durende tocht komen we voorbij de bezette farms waar men her en der verspreid hutjes heeft gebouwd met takken en gras. De veestapel is overal al lang afgemaakt en opgegeten en voor meststof of zaaigoed is

er geen geld, al bij al een troesteloze aanblik. Overal rijden we langs roadblocks met onbewapende militairen. Buitenlanders wordt echter geen haar in de weg gelegd.

In Karoi ontmoeten we onze Professional Hunter Ryan Cliffe: korte broek, zonnebril, baseballpet en een brede glimlach. Het klikt dan ook meteen tussen ons. Ondanks zijn jonge leeftijd - pas 26 jaar - heeft Ryan de volledige PH-licentie en mag hij gasten op de Big Five gidsen. Van Karoi is het nog

een uur naar het kamp in het Chewore South Safari Area aan de grens met het Mana Pools National Park.

In het begin van de jaren '60 werd hier de Game Fence opgetrokken, een afspanning van staaldraad die het land van west naar oost doorsneed. Een tiental kilometers meer zuidelijk liep een gelijkaardige afspanning, de Cattle Fence. Het gebied tussen de twee afspanningen was bedoeld als buffer tussen het vee in het zuiden en het met mond- en klauwzeer besmette wild in het noorden. Hierbij werden de eeuwenoude trekroutes van het wild afgesneden. Hoewel, een kudde buffels of olifanten laat zich door geen draden tegenhouden en er brak dan ook voortdurend wild door de afspanning. Tot in 1974 waren er daarom beroepsjagers die in dienst van de overheid ieder dier dat de grens overschreed genadeloos afknalden. In twaalf jaar tijd werden er in dat gebied duizenden olifanten en ander wild afgeslacht.

Bij aankomst in het kamp kregen we een stevige maaltijd en een koele pint voorgeschoteld. Daarna werden een aantal testschoten gemaakt met de BRNO 375 H&H van Ryan. Door het wapenembargo dat Groot-Brittannië tegen Zimbabwe heeft ingesteld, was het niet mogelijk eigen wapens of munitie mee te brengen. Zelf schoot Ryan ook een BRNO grendelkarabijn maar dan in 450 Ackley met verkorte loop en open vizier om indien nodig bliksemsnel te kunnen reageren. Hoewel men hier te lande wel eens minachtend op deze Tsjechische wapens neerkijkt, zijn ze bij

Van op de heuveltop speuren we de wijde omgeving af, maar van de buffels is geen spoor meer te bekennen.

beroepsjagers zeer geliefd omwille van hun robuustheid en uiterste betrouwbaarheid in alle omstandigheden.

Daarna was het eindelijk zover, haia-safari! Op weg met de Landcruiser pick-up voor een eerste verkenningstocht.

's Avonds in het kamp maken we kennis met Bruno, een Duitser die twee dagen voor ons was aangekomen en die de dag voordien een goede veertigponder had

geschoten. Bij het kampvuur en een fris glas gin-tonic doet hij zijn verhaal over de olifant die plots vijftig meter voor hem stond, tot een welgeplaatst schot tussen de ogen uit zijn Krieghoff 500 NE het dier deed instorten. Ook had hij die dag een kudde buffels voorgehad maar de hitte en vooral zijn vijftig kilo overgewicht speelden hem parten en hij was dan ook niet tot schot gekomen. Na de klassieke *one-for-the-road*, gevolgd door de al even klassieke

last-one-for-the-road, strompelt ieder naar zijn hut voor een korte maar diepe slaap.

DE DUGGA-BULLS

Ondanks de vermoeidheid en de korte slaap valt opstaan helemaal niet zwaar en in toast met koffie als ontbijt heb ik niet veel zin. Ik wil maar één ding, op pad en wel zo snel mogelijk. Onderweg schets Ryan het droomsценario; een kudde *dugga-bulls* die op het heetst van de dag liggen te herkauwen. De zogenaamde *dugga-bulls* zijn oude stieren die uit de kudde worden verstoten en daarom in kleine groepen rondtrekken. Doordat ze geen kalveren bij zich hebben, zijn ze minder beducht voor vijanden en daarom makkelijker te benaderen. Aan de hand van een tekening toont hij de plaats van de vitale organen: "leg de verticale balk van het dradenkruis in het verlengde van de voorpoot en schiet diep blad, daar waar het hart zich bevindt."

We zien meermaals buffelsporen die de weg kruisen maar geen ervan is vers genoeg om te volgen. En plots, wanneer je ze het minst verwacht, staan ze daar: twee *dugga-bulls* op nog geen vijftig meter van de weg. Nog voor ik het goed en wel beseft, chargeert de ene buffel en komt tot op twintig meter aan het voertuig, blijft kort staan, draait zich om en verdwijnt met de andere buffel in de dichte begroeiing van het dal, alles in een fractie van een seconde. Nu moet het snel gaan; van de wagen, doorgrendelen en achter de buffels aan. Na een honderdtal meters zien we de twee zwarte schimmen tussen het struikgewas. De ene staat op ongeveer zestig meter half verdekt naar ons toegekeerd. Gehurkt sluipen we nog wat dichterbij. De wind zit echter verkeerd en juist wanneer Ryan de tweebeent klaar zet, draait de stier zich om en verdwijnt in de dichte dekking.

Ryan vermoedt dat ze de grens met het nationaalpark over willen dus haasten we ons om ze boven de weg af te snijden wat ook schijnt te lukken. De sporen die we vinden maken echter een grote boog om uiteindelijk weer in het dal terug te keren. Hier in het hoge gras komen we maar langzaam vooruit en na een tweetal uur raken we het spoor bijster. Er zit dan ook niets anders op dan de achtervolging stop te zetten.

DE WAARDE VAN EEN SLOK WATER

De volgende dag vertrekken we voor dag en dauw om bij het eerste licht aan te komen bij een rivierbedding die op enkele poelen na volledig droog stond. Bij één van

Op 1200 m hoogte, waar in de wijde omtrek geen water te bespeuren is en kilometers verwijderd van de dichtstbijzijnde nijlpaardenpopulatie, zagen we plots vreemde sporen met 4 tenen...

de poelen was tijdens de nacht een kleine kudde geweest. Volgens Obay, de spoorzoeker, waren de sporen hoogstens vijf uur oud en er werd besloten de track te volgen. In de lichte begroeiing was het spoor goed zichtbaar en we schoten dan ook vrij goed op. Op geregelde tijdstippen werd de versheid van de buffelmest gecontroleerd aan de hand van de kleur en de temperatuur. Na het spoor anderhalf

ten om na een korte pauze de achterevoering in te zetten en na ongeveer een uur was de kudde weer gelokaliseerd. In een grote boog omsloegen we de kudde om ze onder de wind te benaderen. De zon stond al vrij hoog en de buffels lagen en stonden her en der verspreid onder de bomen. Ryan sloop dichterbij om te kijken of er een bejaagbare stier bij de groep was en inderdaad, er was een *very old bull* bij. Die

“Ryan had uit het dorp twee flessen bier meegebracht dat de inwoners zelf gebrouwen hadden op basis van sorgum en maïs. Het was troebel als melk en de geur viel nog het best met die van een open maïssilo te vergelijken. We namen twee slokken en hadden er geen probleem mee om de flessen daarna rond te laten gaan.”

uur gevolgd te hebben, was Ryan van mening dat de kudde hoogstens een half uur voordien aan de plaats voorbij was getrokken. Het duurde dan ook niet lang voor Biggy, onze waterdrager stokstijf bleef staan om daarna zachtjes door de knieën te zakken. Een goede tachtig meters voor ons, lagen de buffels te rusten op de top van een rotsachtige heuvel van waaruit ze de omgeving perfect konden overzien. Onze komst was dan ook niet onopgemerkt gebleven en de dieren gaven ons al snel het nakijken en verdwenen in de dichte begroeiing aan de voet van de heuvel. Het was een kudde die voornamelijk uit koeien bestond die deze tijd van het jaar moeten kalven en daarom bijzonder op hun hoede zijn voor leeuwen. Van op de heuveltop speuren we de wijde omgeving af maar van de buffels was geen spoor meer te bekennen. Toch werd beslo-

lag echter een heel eind achter een aantal koeien en het was dan ook onmogelijk om hem vanuit deze hoek te benaderen. Daarom werd besloten een poging langs de flank van de heuvel te wagen. Gebruik makend van iedere boom, iedere rots die dekking kon bieden, beslopen we met twee op handen en knieën de steile linkerflank van de heuvel waarbij een grote rotspartij op de top van de heuvel ons het zicht op de kudde belette. Die had zich in tussentijd echter verplaatst en bijna aangekomen op de top, waren we zo dicht genaderd dat we de zoete geur van buffelmest konden ruiken. Helaas bleken zij onze zweetgeur ook geroken te hebben en plots weerklonk het getrappel van tientallen hoeven op de rotsbodemplak en over de kam zagen we nog net de massieve bruine achterwerken in een wolk van stof de helling afstormen.

Nog verschillende uren volgen we de kudde, maar tegen één uur - we zitten intussen al lang door onze watervoorraad - moeten we ons gewonnen geven en van-gen we de lange terugweg aan. Het is op zo'n moment dat men een simpele slok water pas naar waarde weet te schatten.

GOED NIEUWS DOOR EEN ACUTE NIERCRISIS

's Avonds, na zijn dagelijkse *radio call*, komt Ryan bij aan het kampvuur zitten. In het andere kamp, een goede honderd kilometer meer oostelijk, werden bijzonder veel buffels gesignaleerd. Een aantal dagen voordien had het er flink geregend en het gras was er reeds volop aan het groeien. Het andere kamp was bezet door de Spaanse olifantjager Tony Sanches Arino maar één van zijn gasten had de goede raad van de PH in de wind geslagen en de hele dag onder de blakende zon bier gedronken in plaats van water. Het resultaat was een acute niercrisis waardoor ze in allerijl naar Harare waren gevlogen. Het kamp was dus vrij! We moesten dan wel om drie uur 's ochtends vertrekken, maar dat namen we er graag bij.

De lucht was nog kil toen we onder een heldere sterrenhemel vertrokken voor de vier uur durende tocht. Het was net mijn beurt om achter op de pick-up plaats te nemen, samen met de spoorzoekers diep ineengedoken van de kou terwijl Wolfgang comfortabel op de passagierszetel had plaatsgenomen. Tegen honderd per uur scheurden we over de landwegen, constant toeterend om geiten en kippen te doen plaats ruimen.

Nog maar net waren we het jachtgebied binnengereden of een groep van elf sabelantilopen kruiste ons pad, allemaal vrij jonge dieren die niet voor afschot in aanmerking kwamen.

Het kamp was prachtig gelegen op een uitstekende heuvel aan de oever van een brede rivier die vrijwel droog stond. Bij het ontbijt maakten we kennis met de enige achtergebleven Spanjaard die nauwelijks een mond vol engels sprak. Hij had de dag voordien een doublet buffel geschoten, iets wat Talmage, zijn professional hunter, hem begrijpelijkerwijze niet in dank had afgenomen.

Het was inmiddels al half tien en al behoorlijk warm toen we vertrokken naar het dal waar Talmage de dag voordien buffels had gezien.

Op de steile hellingen, die voor de Defender van Talmage blijkbaar kinderspel

waren, liet de Landcuiser van Ryan het echter afweten zodat we meermaals nieuwe wegen moesten banen.

Bijna op de top aangekomen, klopt Obay plots op het dak van de wagen om Ryan attent te maken op drie kleine vogeltjes die met een monotoon *tiep tiep tiep* over de kam vliegen; buffelpickers! Te voet zetten we de tocht verder en net over de top worden we verrast door de aanblik van twee

hoofd. Op het schot tekent de buffel, draait zich om en komt op ons afgestormd, gevolgd door de andere stieren. "Shoot, shoot" schreeuwt Ryan en plaatst meteen een schot men zijn 450 Ackley gevolgd door nog een kogel met de 375 H&H, en nog een, en nog een. Dan past mindert hij vaart. De resterende zes buffels zijn inmiddels tot op een goede dertig meter genaderd vooraleer ze halt houden. Links van mij hoor ik de doodsreutel van mijn buffel,

"Ik kan het allemaal niet goed bevatten en zet me op een boomstam naast de zwarte kolos. Obay komt naast me zitten en samen roken we een sigaret van zijn zelfgekweekte tabak gerold in krantenpapier."

roanantilopen die onmiddellijk in het struikgewas verdwijnen. Even later zien we aan de andere kant van de vallei een olifant, gevolgd door een tweede, en een derde. Het blijkt om een hele kudde te gaan. Een tweehonderd meter naast de groep zien we plots een elandantiloop. Net wanneer we de eland willen aanbensen, ontdekken we onder in het dal de kudde buffels; zeven in totaal, allemaal oude dugga-bulls! De meeste liggen verspreid in de schaduw van de bomen terwijl enkelen zich nog tegoed doen aan het jonge gras. Terwijl de anderen achterblijven, proberen Ryan en ik ongezien de kudde te besluiten, niet bepaald eenvoudig met alle dorre bladeren die kraken als cornflakes onder je voeten. Op handen en voeten sluipen we naar een uitstekende rotspunt op een goede tachtig meter van de buffels verwijderd. Eén van de stieren is ondertussen overeind gekomen en doorkruist voor ons het dal. "That's a good one! Take him, take him!" fluistert Ryan. Kruis op de voorpoot en dan licht naar boven, gaat het door mijn

twee maal, dan niets meer. "Buffel dood!" gaat het door me heen. Verdwaasd staren de andere stieren ons aan en maken dan rechtsomkeer en rennen in een wolk van stof de heuvel op, blijven nog even staan op de top en verdwijnen dan over de kam.

Ik kan het eerst allemaal niet goed bevatten en zet me op een boomstam naast de zwarte kolos. Obay komt naast me zitten en samen roken we een sigaret van zijn zelfgekweekte tabak gerold in krantenpapier. Keer na keer zie ik het hele gebeuren opnieuw als een film aan me voorbijgaan...

Na de obligatoire fotosessie begint de echte arbeid; het ontweiden, villen en versnijden van het stuk. De grote stukken vlees wor-

den achter op de pick-up geladen en zullen grotendeels onder de lokale bevolking worden verdeeld. Het jachtgebied maakt deel uit van het Campfire project waar met steun van het WWF wordt getracht de lokale gemeenschap te betrekken bij de jacht. De opbrengst van de jacht wordt daarom grotendeels verdeeld onder de dorpen die aanpalen aan het gebied waar het wild geschoten wordt, waardoor ze er alle belang bij hebben dat er in hun gebied niet gestroopt wordt. Het succes is echter maar gedeeltelijk aangezien de dorpelingen dan wel niet in hun gebied stropen maar hun activiteiten verleggen naar het buurdorp. Onderweg ziet men overal hoe de dorpen steeds verder uitbreiden. Ieder jong koppel dat besluit te trouwen, krijgt van het stamhoofd een stuk grond toegewezen dat kan worden platgebrand om er een hut op te trekken en er een akker aan te leggen. Het is duidelijk dat, ook in Afrika, ongerepte natuur niet langer vanzelfsprekend is. Voor ons is natuur een noodzaak, maar voor mensen die dag na dag moeten zien te overleven, is het een luxe die men zich niet kan permitteren. De enige verantwoorde strategie in Afrika is dan ook het duurzame gebruik van de natuurlijke rijkdom. De jacht kan ontegensprekelijk een belangrijke bijdrage hiertoe leveren. Laat ons hopen dat de kuddes buffels er blijven rondtrekken zodat ook volgende generaties de droom van Afrika kunnen koesteren. ■

Alternatieve jachtreizen

